

ΤΑΞΗ: Β΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ / ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Κυριακή 6 Απριλίου 2014

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Επιστροφή στην εποχή της... βραδύτητας

Ζούμε στην εποχή της ταχύτητας και της έντασης. Ταχύτατα αυτοκίνητα, γρήγοροι υπολογιστές, πολυδύναμα κινητά τηλέφωνα και υπερηχητικά αεροπλάνα. Όλοι τρέχουμε σαν παλαβοί, για να προλάβουμε. Κουρδισμένα στρατιωτάκια της παραγωγικότητας, αστείες - όσο και δραματικές - φιγούρες. Η μέρα παρουσιάζεται ολοένα και πιο μικρή, καθώς ο χρόνος αμείλικτα ξοδεύεται στο αυτοκίνητο, στην επιμήκυνση του ωραρίου ή στη δεύτερη δουλειά, στις ολοένα και περισσότερες υποχρεώσεις.

Το αστείο είναι ότι η γοητεία της ταχύτητας και των διαφόρων fast - εφαρμογών προέρχεται από την υπόσχεση ότι θα μας βγάλουν νικητές στην *αδυσώπητη* μάχη με τον χρόνο. Θα τα κάνουμε όλα πιο γρήγορα, ώστε να μας μένει χρόνος και για «άλλα πράγματα»· ίσως αυτά που θέλουμε περισσότερο. Κι όμως, ο εντατικός ρυθμός ζωής αφαιρεί σχεδόν κάθε περιεχόμενο πραγματικής ζωής. Σαν να περνάς με 200 χιλιόμετρα την ώρα, από τοπία που φεύγουν σαν καρτούν.

Πού χάθηκε η εμπειρία ενός αργόσυρτου γεύματος, πλούσιου σε γεύση και σε συζήτηση; Πώς ηττήθηκε η κριτική σκέψη και ο αναστοχασμός από τον όγκο των ταχύτατα διακινούμενων πληροφοριών; Γιατί «δεν υπάρχει χρόνος», για να διαβάσουμε ποίηση ή να ονειρευτούμε με τα μάτια ανοικτά; Πώς καταστήσαμε *αιχμάλωτοι* του ιλίγγου της ταχύτητας;

Ο αγώνας του θνητού ανθρώπου με τον χρόνο δεν είναι μόνο ο πιο *αρχέγονος*, αλλά και ο πιο διαρκής. Αλλά η σημερινή ασφυξία λόγω έλλειψης ελεύθερου χρόνου, δεν είναι απλά αποτέλεσμα λανθασμένων προσωπικών επιλογών. Είναι κοινωνικό πρόβλημα. Ένας ολόκληρος πολιτισμός είναι θεμελιωμένος στην εκμετάλλευση του χρόνου του καθένα μας, δυστυχώς όμως βασίζεται στην ελαστική εργασία και στην *υπερεργασία*, στη γρήγορη αγορά μιας ολόκληρης γκάμας μισοάχρηστων συσκευών, που απαξιώνονται με την ίδια σχεδόν ταχύτητα, με αυτήν που υπόσχονται.

Οι συνέπειες είναι ήδη εδώ. Η πρωτοφανής πολύπλευρη φθορά του ανθρώπινου οργανισμού. Η υπερκατανάλωση και η αυξημένη παραγωγή αποβλήτων. Η υπερθέρμανση του πλανήτη. Η υποβάθμιση της ζωής.

Η διατροφή, καθρέφτης κάθε πολιτισμού, αντικατοπτρίζει την εποχή της ταχύτητας. Φαστφουντάδικα ταΐζουν μια πόλη που τρέχει «πανικόβλητη». Ομοιομορφία και τυποποίηση και το φαΐ στο πόδι. Ήρθε η ώρα να κατεβάσουμε ταχύτητα. Όχι για να κολλήσουμε στο σήμερα, αλλά για να ζήσουμε διαφορετικά. «Το εγκώμιο στη βραδύτητα» εκτός από βιβλίο του Μίλαν Κούντερα γίνεται τάση. Οι εργαζόμενοι διεκδικούν λιγότερες ώρες εργασίας και όχι εντατικοποίηση. Οι οικολόγοι, να μπει φραγμός στην εντατική γεωργία. Κινήματα, όπως το Slow Food, θέτουν ξανά την πολιτιστική αξία της διατροφής και της αργής απόλαυσής της, ενώ άλλα, όπως το Slow Cities, αναδεικνύουν ένα άλλο μοντέλο πόλης φιλικό στον άνθρωπο. Το «αργά» γίνεται συνώνυμο της ποιότητας και της αλλαγής.

Του Γιάννη Ελαφρού
1/1/2005, Η Καθημερινή

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να παρουσιάσετε την περίληψη του κειμένου στην ημερίδα που οργανώνει το σχολείο σας με θεματική τον ελεύθερο χρόνο (70-90 λέξεις).

Μονάδες 25

B1. Να σχολιάσετε τη φράση του κειμένου "Ένας ολόκληρος πολιτισμός είναι θεμελιωμένος στην εκμετάλλευση του χρόνου του καθένα μας, δυστυχώς όμως βασίζεται στην ελαστική εργασία και στην υπερεργασία" σε μία παράγραφο 80 - 100 λέξεων.

Μονάδες 12

B2. Να εντοπίσετε τη δομή και τον τρόπο ανάπτυξης της πρώτης παραγράφου του κειμένου.

Μονάδες 5

B3. Να εντοπίσετε στις ακόλουθες προτάσεις το είδος της σύνταξης και να τη μετατρέψετε στην αντίθετή της:

1. Ένας ολόκληρος πολιτισμός είναι θεμελιωμένος στην εκμετάλλευση του χρόνου του καθένα μας.
2. Οι εργαζόμενοι διεκδικούν λιγότερες ώρες εργασίας και όχι εντατικοποίηση.

Μονάδες 6

B4. Να αποδώσετε το *νόημα* των παρακάτω φράσεων στη δηλωτική τους σημασία:
φαῖ στο πόδι, του ιλίγγου της ταχύτητας.

Μονάδες 4

B5. α. Να δώσετε τα *συνώνυμα* των παρακάτω λέξεων: «αδυσώπητη, αιχμάλωτου»
(Μονάδες 4)

β. Να δώσετε την *ετυμολογία* των παρακάτω λέξεων και από το δεύτερο συνθετικό να σχηματίσετε από ένα *ομόρριζο* (είτε απλό είτε σύνθετο): «αρχέγονος, διαφορετικά». (Μονάδες 4)

Μονάδες 8

Γ. Το κείμενο που σας δόθηκε το αναρτήσατε στο προσωπικό σας ιστολόγιο (blog) και ένας χρήστης του σας κάνει την κάτωθι ανάρτηση (post): "Δυστυχώς ο ελεύθερος χρόνος είναι ένα τόσο πολύτιμο αγαθό, που εμείς οι έφηβοι τον προσεγγίζουμε σαν να ήταν το πιο άγρηστο σκουπίδι. Ίσως φταίνε τα ερεθίσματα που λαμβάνουμε από τα ΜΜΕ, ίσως φταίει η ένταση του ρυθμού ζωής μας, πάντως είναι βέβαιο ότι πολλοί αδιαφορούν όχι μόνο για τα μαθήματά τους, αλλά και για οποιαδήποτε πνευματική ή καλλιτεχνική ασχολία. Άραγε το αντιλαμβάνονται όλοι αυτό;;".

Έτσι, εσείς αποφασίζετε να απαντήσετε με μια ηλεκτρονική ανάρτηση περίπου 450 - 500 λέξεων στην παραπάνω παρατήρηση, διατυπώνοντας τις σκέψεις σας για τους κινδύνους οι οποίοι προκύπτουν από την κακοδιαχείριση του χρόνου πολλών συνομηλίκων σας, αλλά και να αντιπροτείνετε άλλους γονιμότερους τρόπους αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου που να βελτιώνουν την ποιότητα ζωής τους.

Μονάδες 40